

ใน Q3/2020 บริษัทใน SET 100 ยังคงใช้ข้อผ่อนปรนทางบัญชี COVID-19 กันมากขนาดไหน?

สถานการณ์ความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าลดลงหรือไม่
และบริษัทควรจะทำอย่างไรหากไม่มีข้อผ่อนปรนทางบัญชี
COVID-19 ให้ใช้ในปี 2021

ตามที่ Accounting Analysis ได้สำรวจการใช้ข้อผ่อนปรนทางบัญชี COVID-19 ตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับทางเลือกเพิ่มเติมทางบัญชีเพื่อรองรับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ข้อผ่อนปรนฯ) ของบริษัทใน SET 100 มาตั้งแต่ Q1/2020 และพบพฤติกรรมการใช้ข้อผ่อนปรนฯ ที่น่าสนใจของบริษัทใน SET 100 ตามบทความใน Page Accounting Analysis ทั้ง 2 ตอน ได้แก่

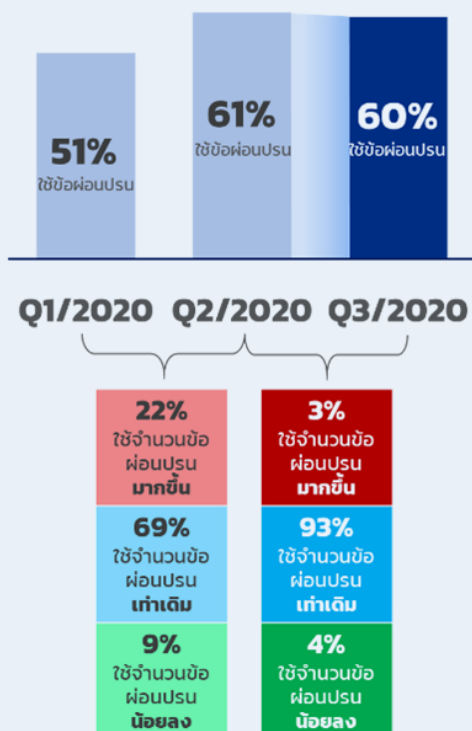
1

การใช้ข้อผ่อนปรนทางบัญชี
ของ SET 100
(เผยแพร่วันที่ 18 พ.ค. 2563)

2

ใน Q2/2020 บริษัทใน SET100
ใช้ข้อผ่อนปรนทางบัญชี COVID-19
มากขึ้นหรือไม่
(เผยแพร่วันที่ 28 ส.ค. 2563)

ณ ช่วงเวลาที่เขียนบทความอยู่นี้ ก็ถือได้ว่าเป็นช่วงที่บริษัทใน SET 100 ได้ประกาศงบ Q3/2020 (หรืองบการเงินที่มีรอบไตรมาสหรือรอบปีสิ้นสุดในช่วง Q3/2020) กันเรียบร้อยแล้ว เรามา Update กันครับว่า ใน Q3/2020 บริษัทใน SET 100 ยังคงใช้ข้อผ่อนปรนฯ กันมากขนาดไหน (เพื่อให้เปรียบเทียบกันได้กับข้อมูลใน Q1/2020 และ Q2/2020 ที่ Accounting Analysis ได้เคยสำรวจไว้ก่อนหน้านี้ รายละเอียดของบริษัทใน SET 100 ที่สำรวจใน Q3/2020 นี้ จึงเป็นรายชื่อ ระหว่าง 1/1/2020 – 30/6/2020 – ปรับปรุงระหว่างรอบการคัดเลือก)

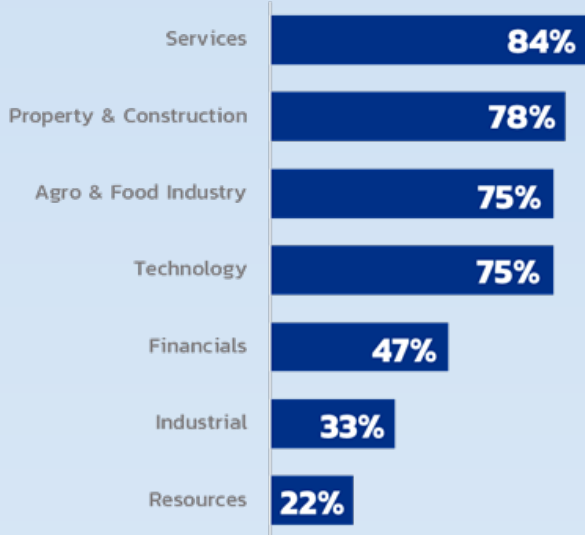

จำนวนบริษัทที่ใช้ข้อผ่อนปรนฯ

ผลการสำรวจของบริษัทใน SET100 สำหรับ Q3/2020 พบว่าบริษัทส่วนใหญ่ คิดเป็น 60% ยังคงใช้ข้อผ่อนปรนทางบัญชี COVID-19 ตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับทางเลือกเพิ่มเติมทางบัญชีเพื่อรองรับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลดลงเล็กน้อยจากอัตราการใช้ใน Q2/2020 ซึ่งอยู่ที่ 61%

หากดูในรายละเอียดการใช้ข้อผ่อนปรนฯ ในด้านจำนวนข้อผ่อนปรนฯ ที่บริษัทที่ใช้ ก็พบว่าส่วนใหญ่ถึง 93% ใช้จำนวนข้อผ่อนปรนฯ เท่าเดิม เหมือนช่วง Q2/2020

อาจกล่าวได้ว่าอัตราการใช้ข้อผ่อนปรนฯ และจำนวนข้อผ่อนปรนฯ ที่บริษัทเลือกใช้ ใน Q3/2020 ไม่แตกต่างจากใน Q2/2020 มากนัก ในขณะที่อัตราการใช้ข้อผ่อนปรนฯ และจำนวนข้อผ่อนปรนฯ ที่บริษัทเลือกใช้ ใน Q2/2020 เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วง Q1/2020 พบว่าเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นจากการใช้ข้อผ่อนปรนฯ เรื่อง สัญญาเช่า

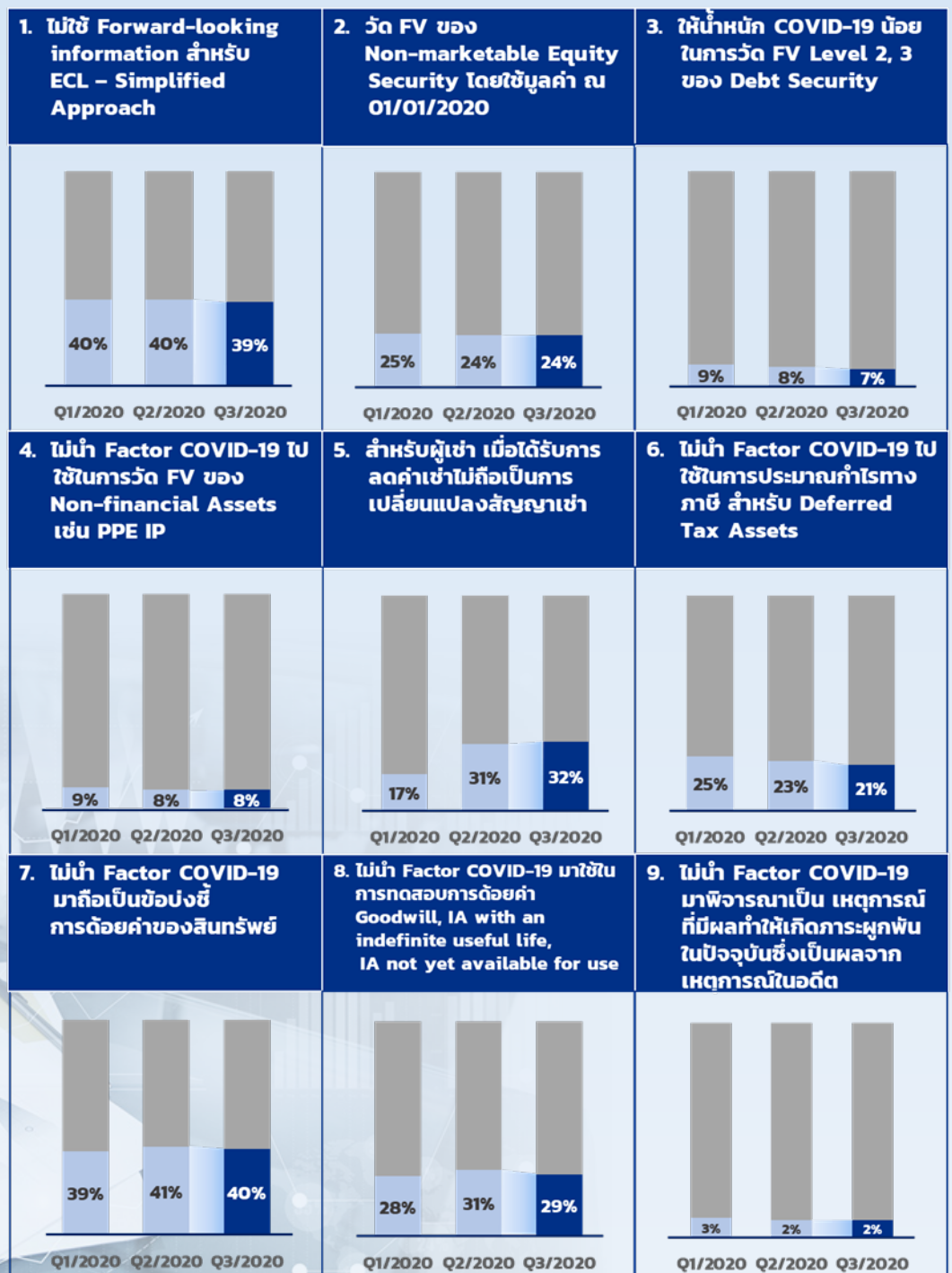

การใช้ข้อผ่อนปรนฯ แยกตาม Industry

Industry ที่ใช้ข้อผ่อนปรนฯ สูงสุดสี่อันดับแรก ยังคงเป็นกลุ่ม Services, Property and Construction, Agro & food Industry และ Technology (แม้ว่าจะมีการสลับอันดับภายในกันบ้างเมื่อเปรียบเทียบกับในช่วง Q2/2020) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของ COVID-19 ที่กระทบกับ Industry ดังกล่าวมากกว่า Industry อื่น ๆ ทั้งนี้สำหรับ Industry Technology ที่มีอัตราการใช้ข้อผ่อนปรนฯ ของ Industry สูงถึง 75% นั้น ส่วนหนึ่งมาจากการเลือกใช้ข้อผ่อนปรนฯ เรื่องสัญญาเช่าตามลักษณะของธุรกิจที่มีมูลค่าสัญญาเช่าจำนวนมาก

การใช้ข้อผ่อนปรนฯ แยกตามรายชื่อ

หากพิจารณาข้อมูลการใช้ข้อผ่อนปรนฯ เป็นรายชื่อในภาพรวม ก็อาจบอกได้ว่าใน Q3/2020 บริษัทที่ใช้ข้อผ่อนปรนฯ เท่าเดิมหรือไม่ก็ลดลงเมื่อเทียบกับ Q2/2020 (ยกเว้นข้อผ่อนปรนฯ เรื่องสัญญาเช่า)

ข้อผ่อนปรนฯ ที่ใช้กันมากที่สุด 4 อันดับแรก

ยังคงเป็นข้อผ่อนปรนฯ ในกลุ่มการด้อยค่า และสัญญาเช่า เช่นเดียวกับช่วง Q2/2020 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- อันดับ 1 เลือกใช้กันกว่า 40% :** เลือกที่จะไม่นำสถานการณ์ COVID-19 มาถือเป็นข้อบ่งชี้การด้อยค่า ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์
- อันดับที่ 2 เลือกใช้ 39% :** เลือกที่จะไม่ต้องนำข้อมูลที่มีการคาดการณ์ไปในอนาคต (Forward-looking information) มาใช้ในการวัดมูลค่าของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยสามารถใช้ข้อมูลผลขาดทุนด้านเครดิตในอดีต (Historical credit loss) หรือวิธีอื่นที่ให้ผลลัพธ์ใกล้เคียงกันประกอบกับดุลยพินิจของผู้บริหารในการประมาณการผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากข้อมูลที่มีและหาได้โดยไม่ใช้ความพยายามหรือต้นทุนที่สูงเกินไปมาใช้ในการตั้งสำรอง
- อันดับที่ 3 เลือกใช้ 32% :** สำหรับผู้เช่า เมื่อได้รับการลดค่าเช่าไม่ถึงเป็นการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่า
- อันดับที่ 4 เลือกใช้ 29% :** เลือกที่จะไม่นำข้อมูลจากสถานการณ์ COVID-19 ที่อาจจะกระทบต่อการพยากรณ์ทางการเงินในอนาคตมาใช้ประกอบการทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยม สินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีอายุการใช้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอน หรือสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ยังไม่พร้อมใช้งาน

อันดับ 1

เลือกใช้กันกว่า **40%**

อันดับ 2

เลือกใช้ **39%**

อันดับ 3

เลือกใช้ **32%**

อันดับ 4

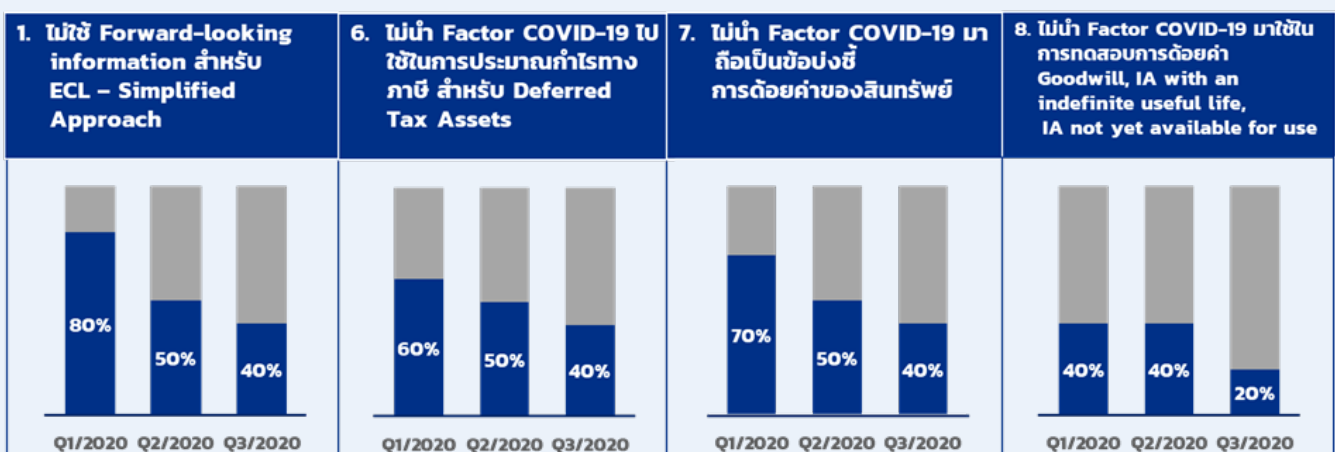
เลือกใช้ **29%**

สถานการณ์ความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าลดลงหรือไม่

หากพิจารณาข้อมูลการใช้ข้อผ่อนปรนฯ รายชื่อของบริษัทใน SET 100 ก็พบว่าข้อผ่อนปรนฯ ที่แก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่านั้น ยังคงถูกเลือกนำไปใช้ในอัตราที่ใกล้เคียงกับช่วง Q1/2020 และ Q2/2020 ซึ่งอาจตีความได้ว่า ในภาพรวมบริษัทยังคงพบกับปัญหาความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าอันเนื่องจาก COVID-19 ในช่วง Q3/2020 ในอัตราที่ใกล้เคียงกับช่วง Q1/2020 และ Q2/2020 ที่ผ่านมา แม้ว่าสถานการณ์ COVID-19 ใน Q3/2020 จะผ่อนคลายลงจากในช่วงครึ่งแรกของปี 2020 แล้วก็ตาม

อย่างไรก็ดี Accounting Analysis พบข้อมูลที่น่าสนใจว่าในบาง Sector มีอัตราการใช้ข้อผ่อนปรนฯ ในกลุ่มการด้อยค่าและการตั้งสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ที่ลดลงมาโดยตลอดตั้งแต่ Q1/2020 ซึ่งอาจสะท้อนได้ว่าปัญหาความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าอันเนื่องจาก COVID-19 ใน Sector ดังกล่าว (ในมุมมองกระแสเงินสดในอนาคตจากสินทรัพย์ รวมถึงผลประกอบการของกิจการในอนาคต) ได้ลดน้อยลงตามลำดับ ซึ่ง Sector นั้นก็คือ Property Development

การใช้ข้อผ่อนปรนของบริษัทใน SET100 (Sector : Property Development) : แยกตามข้อผ่อนปรน (บางข้อ)

บริษัทควรจะทำอย่างไรหากไม่มีข้อมูลงบประมาทางบัญชี COVID-19 ให้ใช้ในปี 2021

ณ เวลาที่เขียนบทความนี้ข้อมูลงบประมาฯ ฉบับนี้ใช้สำหรับการจัดทำงบการเงินที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีรอบระยะเวลารายงานสิ้นสุดภายในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563 เท่านั้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าบริษัทจะสามารถใช้ข้อมูลงบประมาฯ ดังกล่าวได้ในงบ Q4/2020 เป็นรอบสุดท้าย หลังจากนั้นงบ Q1/2021 เป็นต้นไปบริษัทจะต้องใช้หลักการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามปกติ โดยไม่มีข้อมูลงบประมาฯ

ข้อกังวล คือ การวัดมูลค่าทางบัญชีในหลายๆ ประเด็นที่บริษัทเคยใช้ข้อมูลงบประมาฯ โดยไม่รวมปัจจัยด้าน COVID-19 ในงบการเงินปี 2020 เมื่อบริษัทจะต้องจัดทำงบการเงินปี 2021 แบบไม่มีข้อมูลงบประมาฯ อาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อกำไรขาดทุนของบริษัทในปี 2021 พุดง่าย ๆ ก็คือ บริษัทไม่สามารถ “อิน” ผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบทางลบจากความไม่แน่นอนของ COVID-19 ได้อีกแล้วนั่นเอง

ณ สิ้น Q3/2020 บริษัท “อิน” ผลกระทบ จากความไม่แน่นอนกันอยู่ขนาดไหน ?

หากพิจารณาจากข้อมูลงบประมาฯ รายข้อ ข้อมูลจะเป็นไปตามตาราง “การใช้ข้อมูลงบประมาฯ ของบริษัทใน SET 100 : แยกตามข้อมูลงบประมาฯ ตามที่ได้แสดงไว้ก่อนหน้านี้

อย่างไรก็ดี Accounting Analysis มองว่า กลุ่มข้อมูลงบประมาฯ ที่มีแนวโน้มสูงที่จะมีผลกระทบในทางลบต่อกำไรขาดทุนของบริษัทเมื่อบริษัทไม่สามารถใช้ข้อมูลงบประมาฯ ได้แล้ว ได้แก่ ข้อมูลงบประมาฯ ในกลุ่มการด้อยค่าและการตั้งสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ซึ่งพบว่า ณ สิ้น Q3/2020 กว่าครึ่งหนึ่งของบริษัทใน SET 100 ใช้ข้อมูลงบประมาฯ อย่างน้อย 1 ข้อ จากข้อมูลงบประมาฯ ในกลุ่มการด้อยค่าและการตั้งสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

**ณ สิ้น Q3/2020
กว่าครึ่งหนึ่งของบริษัทใน SET 100
ใช้ข้อมูลงบประมาฯ อย่างน้อย 1 ข้อ
จากข้อมูลงบประมาฯ
ในกลุ่มการด้อยค่า และการตั้ง DTA**

แล้วจะกระทบกำไรปี 2021 ขนาดไหน?

คำถามสำคัญก็ตามมา คือ หากบริษัทจะต้องจัดทำงบการเงินแบบที่**ไม่มีข้อมูลงบประมาฯ** แล้วจะเกิดผลกระทบโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อทางลบประมาณเท่าใด?

หากดูรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของบริษัทต่าง ๆ ในปัจจุบันจะพบว่าบริษัทส่วนใหญ่จะเปิดเผยเพียงว่าบริษัทใช้ข้อมูลงบประมาฯ ข้อใด หรือมากขึ้นหน่อยก็จะเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมว่า การใช้ข้อมูลงบประมาฯ ส่งผลกระทบต่อมูลค่าที่ต่างจากข้อกำหนดปกติของมาตรฐานฯ ใน “บรรทัดใด” ในงบการเงิน หรือจำนวนเงินทั้งหมดของรายการที่วัดมูลค่าตามข้อมูลงบประมาฯ เป็นต้น ซึ่งการเปิดเผยในลักษณะดังกล่าวจะยังไม่สามารถตอบคำถามได้ว่า “หากบริษัทจะต้องจัดทำงบการเงินแบบที่ไม่มีข้อมูลงบประมาฯ แล้วจะเกิดผลกระทบประมาณเท่าใด”

ยกตัวอย่างให้เห็นภาพจริงของการเปิดเผยข้อมูลในทางปฏิบัติจากงบการเงิน Q3/2020 ดังนี้

(ปรับปรุงข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบ ทั้งนี้ไม่แตกต่างจากข้อมูลจริงอย่างเป็นทางการ)

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท A มีสินทรัพย์รวม 300,000 ล้านบาท มีค่าความนิยม 160,000 ล้านบาท กำไร 9M/2020 เท่ากับ 3,000 ล้านบาท โดยเปิดเผยการใช้ข้อผ่อนปรนฯ เรื่อง การทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยม เพียงว่า “บริษัทเลือกที่จะไม่นำข้อมูลจากสถานการณ์ COVID-19 ที่อาจจะกระทบต่อการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตมาใช้ประกอบการทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยม”

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท B มีสินทรัพย์รวม 450,000 ล้านบาท มีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 120,000 ล้านบาท มีอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน 350 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น 50,000 ล้านบาท กำไร 9M/2020 เท่ากับ 13,000 ล้านบาท โดยบริษัทเปิดเผยการใช้ข้อผ่อนปรนฯ เรื่อง ข้อบ่งชี้การด้อยค่า เพียงว่า “กลุ่มบริษัทเลือกไม่นำสถานการณ์ COVID-19 มาถือเป็นข้อบ่งชี้การด้อยค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น”

ตัวอย่างที่ 3 บริษัท C มีสินทรัพย์รวม 15,000 ล้านบาท กำไร 9M/2020 เท่ากับ 1,500 ล้านบาท โดยเปิดเผยการใช้ข้อผ่อนปรนฯ เรื่อง ECL - Simplified Approach ว่า “บริษัทเลือกที่จะไม่นำข้อมูลที่มีการคาดการณ์ไปในอนาคต (Forward looking information) มาใช้ในการพิจารณารับรู้ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของลูกหนี้การค้า สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา และลูกหนี้ตามสัญญาเช่า ซึ่งกลุ่มกิจการเลือกใช้วิธีการอย่างง่ายในการคำนวณ โดยผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจำนวน 40 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2563 วัตถุประสงค์โดยใช้ข้อมูลผลขาดทุนด้านเครดิตในอดีต ประกอบกับดุลยพินิจของผู้บริหารในการประมาณการผลขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น”

การเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบดังกล่าวย่อมทำให้ผู้ลงทุนไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอต่อการประมาณการผลกระทบจากบริษัทจะต้องจัดทำงบการเงินแบบที่ไม่มีข้อผ่อนปรนฯ

ดังนั้น ใน Q4/2020 บริษัทควรจะต้องเริ่มประมาณการผลกระทบดังกล่าว และพิจารณาสื่อสารผลกระทบในหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงช่องทางอื่น ๆ หากตัวเลขมีสาระสำคัญ หรือแม้กระทั่งการเปิดเผยข้อมูลว่า “ผลกระทบไม่มีสาระสำคัญ” (หากพิจารณาแล้วที่ไม่มีสาระสำคัญ) ก็อาจมีความจำเป็นอย่างยิ่งในบางกรณี ดังเช่นกรณีของตัวอย่างที่ 1 และ 2 เพื่อลดความกังวลของผู้ใช้งบการเงิน

และในกรณีที่บริษัทยังไม่สามารถประเมินผลกระทบได้อย่างน่าเชื่อถือ ก็ควรเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าวอย่างชัดเจน (ซึ่งสาเหตุการเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ก็พอเข้าใจได้ครับ ทำนองว่า หากบริษัทสามารถประมาณการผลกระทบได้อย่างน่าเชื่อถือขนาดนั้น บริษัทคงไม่มาเลือกใช้ข้อผ่อนปรนฯ หรือ) ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าวบริษัทอาจพิจารณาเปิดเผยข้อมูลในมุมมองอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินพอที่จะทราบขอบเขต (Scope) เกี่ยวกับมูลค่าทางบัญชีที่ยังมีความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่า อันเนื่องมาจากปัจจัยด้าน COVID-19 ที่ชัดเจนมากขึ้น (อาจต้องพิจารณาถึงความเพียงพอของข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินควรได้รับข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่นๆ รวมทั้งควรหารือกับผู้สอบบัญชีด้วย)

ยกตัวอย่างเช่น

การเปิดเผยมูลค่าของรายการบัญชีที่ยังมีความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่า หากยกตัวอย่างเพิ่มเติมจากตัวอย่างที่ 1 บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมว่า ค่าความนิยมตามงบการเงิน 160,000 ล้านบาทนั้น มีจำนวน xxx ล้านบาท ซึ่งบริษัทได้ใช้ข้อผ่อนปรนฯ ในการทดสอบการด้อยค่า เนื่องจากได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าอันเนื่องมาจากปัจจัยด้าน COVID-19

การเปิดเผยว่าบริษัทได้ใช้ข้อผ่อนปรนฯ ที่จะไม่นำ Factor COVID-19 มาถือเป็นข้อบ่งชี้การด้อยค่าของสินทรัพย์ของสินทรัพย์ประเภท xxx- ในธุรกิจ/ส่วนงานดำเนินงาน xxx เป็นต้น

การเปิดเผยข้อมูลผลกระทบดังกล่าวเป็นการเปิดเผยข้อมูลตามหลักการของมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามปกติ เมื่อบริษัทจะเริ่มใช้นโยบายการบัญชีในปีถัดไปที่แตกต่างจากที่ใช้ในปัจจุบัน การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินทราบข้อมูลผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเมื่อจะต้องใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างจากที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งหลายๆ ท่านใช้คำว่า ช่วยลดการ Surprise ของตลาด หรือเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดภาวะ Shock ก็ว่ากันไปครับ

ทั้งนี้ อย่าลืมว่า ณ เวลาที่เขียนบทความนี้ ข้อผ่อนปรนฯ ฉบับนี้กำหนดให้ใช้สำหรับการจัดทำงบการเงินที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีรอบระยะเวลารายงานสิ้นสุดภายในช่วงเวลา ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563 เท่านั้นนะครับ

ขอบคุณบทความจาก Facebook Page
“Accounting Analysis”

บทความนี้จัดทำขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และเป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสภาวิชาชีพบัญชี และบทความนี้ไม่ได้ชี้แนะหรือให้คำแนะนำ การซื้อขายหลักทรัพย์ โปรดศึกษาข้อมูลจากบริษัทอย่างละเอียดก่อนการตัดสินใจลงทุน

